

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 10 frt. o. 6.
Félévre . . . . . 5 " 50 kr.
Évnyegyedre . . . . . 3 " " "
Egy hóra . . . . . 1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső tordantéza 129. szám.

Kiadó hivatal:

középútcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

6. hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-ször 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetéseik felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Hassenstein és Voglernál (Neuer Markt 11 szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60 sz.)

Nyilttéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

a

„K. KÖZLÖNY“

1871-ik évi folyamára.

Előfizetési-díj:

Egész évre 10 frt. félévre 5 frt 50 kr. évnyegyedre 3 frt. egy hóra 1 frt. o. é.

Az előfizetési pénzek posta-utalvánnyal a Kol. Közlöny szerkesztőségéhez küldendők be.

1870. decz. havára előfizetéseket elfogad Stein János könyvkereskedése.

„K. KÖZLÖNY“ magán távsürgönye.

Feladatott Pesten decz. 7. 6 óra — p. estve.

Érkezett Kolozsvárra 7. 10 óra 40 p. estve.

A huszonötös bizottság 16 törvényszék-
ket ad Erdélynek.

Versailles, Orleansban 77 ágyu, 4 páncezölt gőzös és 10,000 fogoly jutott porosz kézre.

Tours, Gambetta írja: a loirei hadsereg jó állásban van, támadásra készül.

Brüssel, decz. 6. Holnap — Páris erődei bombáztatnak.

Pest, dec. 6. 1870.

(r. l.) Erdély tervezett törvénykezési felosztására nézve szerencsés lehetnek ma részletesebb tudósítással szolgálni.

A 25-ös bizottmány elé ugyanis alkalmasint már a hét végén következő javaslat fog ez ügyben előterjesztetni.

I. Törvényszék: Kolozsvár. Járásbíró-
ságok: Hidalmás, 30,000 lakos. Bácsfj-Hunyad, 40,000 l. Kolozsvár, 50,000 l. Koloze, 15,000 l. Mocs, 20,000 l. A kolozsvári törvényszék területének összes lakossága 155,000.

II. Törvényszék: Torda. Járásbíró-
ságok: Maros Ludas, 20,000 l. Torda, 45,000 l. Felvincz, 22,000 l. A tordai törvényszék területének összes lakossága 87,000.

III. Törvényszék: Nagy Enyed. Járásbíró-
ságok: Maros Ujvár, 20,000 l. Nagy-Enyed, 40,000. Balásfalva, 22,000. A nagy-enyedi törvényszék területének összes lakossága 82,000.

IV. Törvényszék: Gyula Fehérvár. Járásbíró-
ságok: Zalatna, 12,000 l. Gyula-Fehérvár, 30,000 l. Algyógy, 20,000 l. Szászváros, 23,000 l. A gyula fehérvári törvényszék területének összes lakossága 85,000.

V. Törvényszék: Abrudbánya. Járásbíró-
ságok: Topánfalva, 40,000 l. Abrudbánya, 24,000 l. Offenbánya, 20,000 l. Az abrudbányai törvényszék területének összes lakossága 84,000.

VI. Törvényszék: Déva. Járásbíró-
ságok: Maros Ilye, 20,000 l. Rápolc, 12,000 l. Déva, 25,000 l. Dobra, 25,000 l. Vajda Hunyad, 23,000 l. Hát-szeg, 30,000 l. Pnj, 20,000 l. A dévai törvényszék területének összes lakossága 150,000.

VII. Törvényszék: Nagy-Szeben. Járásbíró-
ságok: Szász-Sebes, 30,000 l. Szerdabely, 25,000 l. Vizakna, 12,000 l. Orláth, 28,000 l. Nagy-Szeben, 50,000 l. Ujegyház, 15,000 l. A nagy szebeni törvényszék területének összes lakossága 160,000.

VIII. Törvényszék: Fogaras. Járásbíró-
ságok: Freck, 30,000 l. Fogaras, 30,000 l. Sárkány, 22 ezer l. Zornyeat 20,000 l. A fogarasi törvényszéki terület összes lakossága 10,000.

IX. Törvényszék: Brassó. Járásbíró-
ságok: Földvár, 15,000 l. Hosszúfalva, 30,000 l. Brassó, 50 ezer l. A brassói törvényszéki terület összes lakossága 95,000.

X. Törvényszék: Sepsz-Sz. György. Járásbíró-
ságok: Sepsz-Sz. György, 40,000 l. Baróth, 25 ezer l. Bereczk 14,000 l. Kovászna, 33,000 l. K. Vásárhely 26,684 l. A sepsz-sz. györgyi törvény-
széki terület összes lakossága 138,684.

XI. Törvényszék: Csik Szereda. Járásbíró-
ságok: Csik Szereda, 32,000 l. Csik Sz.-Márton, 28 ezer l. Gyergyó Sz. Miklós, 25,000 l. Ditró, 20,000 l. A csik-szeredai törvényszék területének összes lakossága 105,000.

XII. Törvényszék: Beszterce. Járásbíró-
ságok: Lekenze, 13,000 l. Teke, 13,000. Beszte cze 35: ezer l. A besztercei törvényszéki terület összes lakossága 61,000.

XIII. Törvényszék: Naszód. Járásbíró-
ságok: Borgó Prund, 10,000 l. Ó Radna, 15,000 l. Naszód, 15,000 l. A naszódi törvényszék területének összes lakossága 90,000.

XIV. Törvényszék: Dézs. Járásbíró-
ságok: Bethlen, 27,000 l. Magyar-Lápos, 28,000 l. Semer-nye, 32,000 l. Dézs, 35,000 l. A dézsi törvény-
szék területének összes lakossága 112,000.

XV. Törvényszék: Szamosujvár. Járásbíró-
ságok: Szék, 23,000 l. Szamosujvár, 22,000 l. Vá-
laszút, 24,000 l. A szamosujvári törvényszék terü-
letének összes lakossága 68,000.

XVI. Törvényszék: Maros Vásárhely. Járás-
bíró-
ságok: Mező Bánd, 17,000 l. M.-Vásárhely, 60 ezer l. Nyárad Szereda, 20,000 l. Erdő-Sz. György, 25,000 l. Szász Régen, 35,000 l. György Sz. Imre, 20,000 l. Vajda Sz. Iván, 25,000 l. A m. vásárhelyi törvényszék területének összes lakossága 202,000.

XVII. Törvényszék: Székely-Udvarhely. Já-
rásbíró-
ságok: Székely-Keresztur, 30,000 l. Székely-
Udvarhely, 44,000 l. Etéd, vagy Oklánd, 14,000 l. A székely udvarhelyi törvényszék területének összes lakossága 88,000.

XVIII. Törvényszék: Segesvár. Járásbíró-
ságok: Köhalom, 25,000 l. Segesvár, 33,000 l. Nagy-
Sink, 12,000 l. Sz. Ágota, 15,000 l. A segesvári törvényszék területének összes lakossága 85,000.

XIX. Törvényszék: Medgyes. Járásbíró-
ságok: Berethalom, 15,000 l. Nagy Selyk, 25,000 l. Medgyes, 35,000 l. Balzán, 10,000 l. A medgyesi törvényszék területének összes lakossága 85,000.

XX. Törvényszék: Erzsébetváros. Járásbíró-
ságok: Dicső-Szt.-Márton, 22,000 l. Erzsébetváros, 10,000 l. Raduóth, 15,000 l. Az erzsébetvárosi tör-
vényszék területének összes lakossága 47,000.

Összesen 20 törvényszék. 81 járásbíró-
ság. Ezen összeállítás azonban csak javaslat, mely nek keresztülvitele már a 25-ös bizottmány plenu-
mában is kevés kilátással bír, a képviselőházban pedig annál kevesebbel.

Különösen ellene van, gazdálkodási teki-
tekből, az igazságügyminister, míg a baloldal tá-
mogatja a javaslatot, mert a szívesége által egy pár erdélyi képviselőt, saját pártjára szeretne edes-
getni a jobboldal kebeléből, de e reménye bizonyára meg fog hiúsulni.

Mondják, mikép alkalmasint 16 törvényszék lesz megállapítva, a Királybágon túl, mely eset-
ben, azonban a járásbíró-
ságok száma leend na-
gyobb.

Az eredményről majd csak néhány nap mul-
va irbatok.

Ismét egy diplomai leleplezés.

A Brüsselen megjelenő „Gaulois“ egy volt francia minister emlékiratának közel megjelenését jelzi a londoni „Standard“-ban, mely ismét a porosz orosz alliance-ról adna felvilágosítást.

Az egész világnak feltűnt Sz. Pétervárt —
ugymond — mennyire kitüntetett a czár a franciaia követet; pedig ép ekkor kezdetek meg és végez-
tetek be az alkudozások Berlinben (t. i. a fran-
cia-porosz háboau kezdetén).

„Oroszország ez egyezség szerint kötelezi magát, azonnal fegyverrel segíteni Poroszországot, mihelyt Austria Franciaország segítségére kel.“ Ez volt a legelső és legfontosabb czikk. Midőn az orosz követ Párisban tudatá a franciaia kormányval, hogy mihelyt Austria Poroszországot megtámadja, Oroszország azonnal Austriai veti magát — a czár Sz. Pétervárt értésére adta a franciaia követnek, hogy „semmi kifogása az ellen, ha Italia és Dánia kezét fognak Franciaországgal.“ Ez utóbbi engedményt a czár a németgyűlölő panszlávpárt kibékítésére tette.

„Italia részéről — így szól az autocrata — ez a szövetség nagyon természetes lenne, s Europa éppen nem csodálkoznék azon, ha az olasz sereg ép azon úton menne Franciaország segítségére, melyen emez jött volt Italia támogatására. Dániát illetőleg a czár azt kötötte ki, hogy szálljanak ki franciaia csapatok s egy előleges szerződés képezze alapját a franciaia-dán szövetségnek, hogy így hagni lehessen a dán közvéleményre, s ez által a dán királyra.“ A pétervári cabinet nem ellenozte, hogy a dán hadsereg részt vegyen a hadjáratban.

A tudósító nem mondhatja meg, mi lett e bizalmas egyezkedés vége, érdekes főleg az, hogy a mig az orosz udvar, német rokonszenve és autocrata nézetek által vezetve — egyezségre lépett Poroszországgal, az orosz nemzeti szellem irányatával ellenkező értelemben, Franciaországnak értésére adta, hogy semmi ellenvetése, ha Italiával és Dániával szövetszik.

Miután a német győzelmek elcsajátíták azt a hasznot, melyet az orosz párt perfid politikája által akart megszerezni, most az oroszok arra sürgetik kormányukat: lépjen fel Oroszország bagymányos politikája értelmében. „Mi — így szólnak — mit sem adunk a ti porosz rokonszenvetekre, melyet nem is osztunk. Most már világosan látjuk, mit tettek Poroszországtól; paralysáltak Ausztriát, s nektek köszönhető az, hogy Vilmos király, biztosiva levén déli határai felől, Németország minden haderőit Franciaországba küldhette. De most, midőn Németország a győztes, mit teend Oroszország e győztes szomszédjával szemben, kit az események árja hajt arra, hogy elvegye tőle a keleti tenger feletti hatalmat? Mire vártak? Az óra ütött; azt kérdezzük, mit tettek éretünk, oroszokért? Ha elcseszítjük a keleti tengert, a Feketetengert kell megkapnunk. Felállítottatok-e e feltételt? Nem kételkedünk ebben, mert ha ezt nem tettétek, jövőnket áldoztatok fel!“ A párt, mely így beszél hatalmas, nemzeti, a mely, ha kell, se a czárt, se az ő német tanácsosait nem fogja ki ménli. Az orosz párt ismeri hatalmát s ő vezeti az udvart. Ez a szláv párt, a jövő pártja, az a párt, mely a neki ellenálló czárokat megbuktatta. Ezért vele nem is ellenkeznek a czárok; ezért követelte az orosz cabinet oly kirívó módon, a nélkül, hogy Poroszország első lett volna készitve a szerződések megsemmisítését.

Más körülmények közt az okos orosz kancellár ildomosabban vetette volna fel a kérdést, s a szerződés revizióját sürgette volna; de a szláv párt által szorítva, arra kényszerítve, hogy a czár porosz nemzetellenes politikáját eltakarja, saját szokásait kelle megtagadnia, hogy elégtételt adhasson a moszkovita párt megsértett önértetének. Még nem tudhatni, hova czéloznak Oroszország fenyegetései; egyelőre elég óvni azon reménytől, mintha Austria segitene (t. i. Angliának és a töröknek), ha mindjárt arra magát köteleznék is.

Midőn egy-két év előtt Beust gróf azon tám-
ozlopotok kereste, melyeket az 1866-ki hadjárat-
ban vezetett el Austria, Franciaországnak a Fek-
etetenger semlegességének megszüntetését javasla-
ta, hogy a tuillériának az orosz szövetséget bizo-
sítsa. Napoleon ettől határozottan vonakodott, az angol szövetséget akarván fentartani. Beust gróf azon eszmét soha se adta fel. —

A „Gaulois“ szerint ez a diplomai le-
leplezés Grammont hg tollából folyva. Elő-
tűnk olybá tűnik ez fel, mintha a napoleoni-
dák javára akarva mesés előadásával az angol rokonszenvet megnyerni, tulajdonképp elvonni a franciaia köztársaságiaktól; másfelől tisztára mosni a porost az oroszszal való jelenlegi egyetér-
tetéstől, s gyanusítani a magyar-osztrák kül-
ügyért orosz titkos kényszerítgatás al. Különben a napoleoni „Gaulois“ emelven szót legelőbb e le-
leplezést jelzőleg már ez által elvontá a dolog minden hitjét, s mi is csak érdekes curio-
sumkép közlök, az orosz pártok alását illető-
leg levén benne némli igazság.

A Királyföldről.

ar — Egy régi óhajtasunk teljesült, a Comes 1871 január 10-re összehívta az egye-
temet. Várták e lépést nemcsak az ó- és ifju szászok, hanem Királyföldünk valamennyi szabad polgárai is, minthogy valóban ideje tisztába jöni némi dolgokkal, melyektől né-
melyek túl-sokat remélnék, mig mások, lehet indokolatlanul, tartanak attól, hogy a régóta vajdó ügy ismét idéitlen egeret fog szülni.

Az utóbbi két év alatt gyakran foglal-
koztak az ó-száz lapok, azon kérdéssel: mi ókból halad el oly sok az egyetem össze-
ülése? Természetesen e jó urak ártatlanra mosták saját kezeiket, s mivel az agitatio bizonyos nemének élesztésére szükség volt bünbakra, mindegyre előránták az alkotmány-
hí ifju szászokat, s ezek mellett kiválóan a Comest tették felelőssé a mulasztásért.

Megelégedéssel constatálhatjuk, hogy e vádak minden megállható alapot nélkülöztek. A kik ezt eddig nem tudták, vagy tudva, szándékosan ignorálták, megolvashatják ma-
gában a convocatoriumban.

Mi a Comes alkotmányos érületének tudjuk fel azt, hogy az egyetemet öszze-
gyűjtő körlelelben az elhalasztás okait is megjelöli. Ezek közt legelőll áll: a régi elavult képviseleti testületek megszüntetésének kényszerúsége, csak így lehetvén a tért meg-
tisztítani, reformképessé tenni. Hogy e mű-
velletben kik teremték azon akadályokat, me-

lyek miatt a kis Királyföld id. ujrászerve-
zése majdnem két évet vett igénybe — ezt fejtegetni teljesen fölösleges; elég futó pillantást vetni azokra, kik az 1869. marcius 22-diki id. új statutáknak nem barátai s azonnal tudni fogjuk, mi késlelteté a rende-
zés bevezetését, mi okozta az egyetem ké-
sőbbi összehívását.

Azonban, nézetünk szerint, a királyföldi hatóságoktól függ a mulasztást jóvá tenni, pontosan megválasztván jannár 10-re egye-
temi küldötteiket, azon férfiak közül, kik a multat ugyan nagyra becsülik, de a jelen-
ből okulva, a jövő követelményeivel is, hig-
gadit politikuskokhoz illően, számot vetni ké-
szek is, képesek is.

Mióta a jogegyenlőség elveinek megfele-
lő alapon szervezett képviseloteink állanak fenn, az illetéktelen nyomás sulya is könny-
nyebbült, s megvan adva az alkalom: a sza-
badelviségokről ismert férfiakat bizalmunk-
kal megtisztelni; általuk odahatni, hogy a jövő egyetemben, minden jogos érdeke kielé-
gítettessék, s a régi — sokszor mesterségesen táplált — bizalmatlanság, talán ellenszenv nyo-
mai, gyökerei eltávolíttassanak; ez uton, s a kölcsönös előékenység alapján a jogegyet-
értés hova-tovább, mind jobban megszilár-
dulna.

A comesi körlelél által fölemlített, el-
látásra váró ügyek közt egyike lesz a leg-
fontosabbnak a „nemzeti vagyon“ kezelésé-
nek megbírálása; de még inkább a király-
földi municipális szabályozás érdekében adandó vélemény. Főleg e két kérdésben folyandó viták fogják megmutatni: kik a haladók? kik törekcsenek a királyföldi népesség köz-
jöllétére? — kik vágyakoznak a visszaélés-
teljes, tulkapásokban bővelkedett közemült husos fazekai után? s végül kik becsültek többre néhány kiválasztott előnyét, az egye-
tem közérdekénél.

Vannak, kik azt rebesgetik, hogy egy kis töredék még most se hagyand fel az aka-
dályok előgördítésével, sőt a kiváltságghú tiltakozások tömkelegébe se irtoznék bele bocsátkozni, ha nem sikerül a dolgot jó előre saját észjárásuk kerékvágásába terelni. E föllépés sokkal képtelenebb, czéltalanabb semhogy szász pátról illet föltételezhessünk. Külömben is megnyilván a Cibin mellett is a szellemi küzdtér sorompói, mindenik vélemény árnyalat felhasználhatja a szabad megvitatás előnyeit; ott böven lesz alkalom tanusítani: melyik pártnak hány-hány próbás az ő egyenjogúsági szabadelvúsége.

Igy állván a dolgok, a magabizárkozó negatio szerepére csak azok vállalkozhatná-
nak, kik érzik, hogy szerepük lejárt, csilla-
gok többé fel nem jöhet; ezek, ha ugy tet-
szik, félrehuzodhatnak; hanem az ő kedvükért, mi a Királyföld polgárai nem vagyunk hajlandók a jogegyenlőség és valódi önkör-
mányzat végleges rendjének javadalmait to-
vábbra is nélkülözni.

Az országgyűlés V. osztálya dec. 5-kén az arányosításról és tagosításról az erdélyi városok-
ban, szabad és vegyes községekben szóló törvény-
javaslatot tárgyalta, s csekély módosítással elfo-
gadta. — A 18-ik szakaszt oda módosította, hogy a tagosítás eszközlésére elégséges, ha a tagosítást kívánók birtoka a tagosítandó határ harmadrészét teszi. Központi előadóul Horváth János választott.

— **A hadügyi albizottság** dec. 5-én tartott ülésében a territoriális divisiók felállítását illetőleg elhatározta, hogy a hadügyministert felhívja, miszerint a lehető legrövidebb idő alatt előterjesztést tegyen az iránt, hogy az ő felelőge által háboru esetre megállapított hadi szervezet béke idején is a hadsereg administritóájának alapjává tétessék és a hadkiegészítési kerületekre fektetett territorialis divisiók felállittassanak. Elvárja az albizottság, hogy ezen előterjesztés oly időben történnék, hogy az új szervezet által felmerülő költségek az 1871. költ-
ségvetés végleges megszavazása előtt megállapíthatók legyenek, ugy hogy a territoriális divisiók felállítására iránt már az 1870. évi költségvetés garantiákat foglaljon magába.

A tárgyalások további folytatására vonatko-
zólag az albizottság elhatározta, hogy a jelen élet-
mezési rendszer megvizsgálására bizottságot küld ki; a bizottságba Zichy Nándor, Ordódy Pál, Wahr-

mann Mór, Éber Nándor, Szeniczey Ödön és Széll Kálmán választották.

Az albizottság atározta felszólítani a hadügyminisztert, hogy a Skene-féle szerződésből a szállítványok iránti számadásokat az albizottságnak mutassa be, hogy ennek a szerződéssel szükséges összehasonlításából ki lehessen tudni, miképp felelt meg a vállalkozó kötelezettségének.

Ezután az elbizottság a rendes költségvetés egyes czimei és tételének összehasonlító vizsgálatára bocsátkozott; a hadügyminiszter jelenlevő képviselőjéről több pontra nézve felvilágosítást kért, a nélkül, hogy a tétel végleges megszavazásába ezáltal belebocsátkozott volna.

A magyar országos bizottság.

(Deczember 5. ülés.)

Az ülést Buttó István elők 1/2 5-kor nyitotta meg s a kormány részéről Lónyai és Kubn b. közös miniszterek voltak jelen.

A jegyzőkönyv bitelesítése után.

Lónya felkéri a bizottságot, hogy a közös hadügyminiszter által a 16. szám a. előterjesztés 118 és 119 lapjain foglalt javaslatot iránt mielőbb határozatot hozzon. Az 1868. póthitelre nézve — ugymond — az 1869 évi delegáció azt határozta, hogy a felmerült költséget illetőleg, 2.700.000 frnta nézve a hadügyminiszternek indemnitás adatik; az ezen összeg fedezése iránti határozat pedig azon időre halasztatik, mikor a 68 i állami számadás alkotmányos tárgyalás alá bocsátván, a közös miniszterium mindkét rész pénzügyminiszterével egyetértőleg az illető javaslatot megteendő. A 69-diki delegáció tehát a 68 ki tulkiadásra nézve megadta az indemnitást, azon feltételhez kötve azt, hogy a 68-diki számadások a delegációknak beterjesztésének. Miután ez már most megtörtént, természetesen tartja, hogy a közös hadügyminiszter az ugyanazon 118. lapon látható határozati javaslatot terjeszti elő, melyben kéri, hogy miután az összes 4.292.000 frntnyi póthitelből 1.592.160 frt 51 kr. a hadi pénztárak készleteiből fedezhető volt, a hátralevő összeg folyóvá tévessék. 119 dik lapon foglaltatik a hadügyminiszternek a 69 ki póthitelre vonatkozó javaslata, mely a delegációknak a múlt évben hozott azon határozatára vonatkozik, melyszerint az 1869. póthitel fedezése iránt rendelkezni a két törvényhozás feladata, s mely határozatban a bizottság a hadügyminisztert odantusítja, tegye magát érintkezésbe a két pénzügyminiszterrel az iránt, hogy a hadipénztárak, mely készletei válhatnak nélkülözhetők, s minő összegek tehetők folyóvá a serreg érdekeinek sémel nélkül eszközözendő értékesítésük után. Összesen akkor megszavaztatott 3.790.000 frt; készletekből fedezhető volt 1.110.777 frt, s e szerint a hadügyminiszter póthitelnek folyóvá tételét kéri 2.679.223 frtba. Ha a delegáció az év közepén hivattak volna össze, a hadügyminiszter nem kellett volna e külön kéréssel a delegációk elé lépni.

Miután azonban az év vége felé közeledik s ma, a múlt delegáció által 1870-re megszavazott fizetések teljesítendők, sürgőssé vált, hogy a delegációk ezen, a hadügyminiszterium által előterjesztett két javaslat iránt mielőbb határozzanak azon czélból, hogy a már megszavazott hadiköltségeknek deczember hóra folyóvá tételéről a közös pénzügyminiszterium gondoskodhassék. Mithogy tehát a tárgyban a delegációk már érdemileg határoztak s így ez tisztán pénzügyi kérdés, kéri a bizottságot utasítsa ezen előterjesztést a pénzügyi albizottsághoz.

Zsedényi Ede az ügyrend értelmében óhajtott volna, hogy a pénzügyminiszter előterjesztését irásban nyújtsa be. A dolog érdemét illetőleg pedig azon nézetben van, hogy a beadott indítványt nem a pénzügyi, hanem a hadügyi bizottsághoz kell utasítani. Mithogy ugyanis a hadügyi budget egész kiterjedésében a hadügyi bizottsághoz utasított, a delegációknak előbb hozott határozatához ragaszkodva, a mostani előterjesztést is a hadügyi bizottsághoz kell utasítani. — Lónyai erre azt jegyzi meg, hogy előterjesztését nem csak irásban, hanem régebben nyomatásban tette, s hogy most sem kér többet annál, mint a mi a nyomatott előterjesztésben foglaltatik. Ha a delegáció azt határozta volna, hogy a számadások megvizsgálásával a hadügyi bizottság bizassék meg, előbbi előterjesztéseit is oda lehetne utasítani, mihogy azonban a delegáció a számadások megvizsgálását a pénzügyi bizottsághoz utasította, s mihogy póthitelek folyóvá tételére feltételeztetik a zár számadások megvizsgálásától, előterjesztéseit a pénzügyi bizottsághoz kell utasítani.

A bizottság többsége is e nézet mellett nyilatkozik.

Az ülés végén a ház költségvetési bizottságja tesz jelentést a nyomatványokra nézve köztit szerződésekről s ezt a ház helybenhagyja, mire az ülés véget ért.

Közutaink állapotáról következő „Nyilatkozat“ küldetett be hozzánk.

Miskolcz, decz. 2. 1870.

A „Magyar Polgár“ f. évi oct. 28-ról kelt 128 számú lapjában csekély személyemről megem-

lékezve, hivatalos kiküldetésem alkalmából az utak állapotát a központi bizottság alá, és erről következően oly észrevételeket teszem, melyeket felhívásnak tekintek arra, hogy az igazság érdekében a nagy közönség előtt nyilatkozzam.

Mindenekelőtt bocsáss meg a tisztelt cikksíró ur, hogy ez érdeemben csak most válaszolok, a midőn az erdélyi állami utvonalak azon esztét, melyek vizsgálatával megbízattam (u. m. a kolozsvári és décsi mérnöki kerületben) bejárván, alapos vélemény, illetőleg felvilágosítást adhatok az olvasó közönségnek.

Illetőleg az általános jelen állapotát a fentebb jelölt két kerületben, ez abszolútjának nem mondható ugyan, de mindenesetre több mint kioldító, ha tekintetbe vesszük a rendkívül mostoha időjárást, és különösen azon körülményt, hogy vállalkozók a folytonos esőzések és a vasuti építkezések által beállott hiánya miatt a munkás kezének sok tekintetben akadályokra találtak a kavics szállításánál, és hogy nem teljesítve ebbeli kötelezettségüket az utak fedanyag nélkül maradnak; innét következtek az utaknak jelenleg tapasztalható hiányai, melyek helyrehozására, bár a vezető tisztségviselők és az alárendelt utsemélyzet részéről a legnagyobb buzgalom fejtetett ki, de kellő sikert a mellőzöttlen szükséges fedanyag hiányában elérni egyáltalán nem lehetett.

A kolozsvári m. kir. mérnöki hivatal kerületében leginkább csak is a hivatal főnöknek az utak fenntartása körül dicséretesen tanúsított éber figyelmének tulajdonítható, hogy oly utrészekbe is, melyekre a múlt és a jelen évben az engedélyezett kavicsmennyiségnek csak egy csekély része szállított ki, még mindig jól járható állapotban találtam, dacára a rendkívül mostoha időjárásnak, mely Magyarország némely vidékein az eddig legjobb minőségű utakat a szó szoros értelmében járhatatlanná tette. Való ugyan, hogy a vállalkozók a fennjelzett akadályok mellett még mindig találtak volna módot szerződési kötelezettségük teljesítésére, és arra minden bizonnyal rászorítottak volna az illető mérnöki hivatalok által, ha ez utóbbiak kellő hatáskörrel és hivatással megillető önállósággal bírnának, és általában, ha az állami utkezelési rendszer, mely a régi időkben átvétetett, nem volna oly annyira hiányos, hogy a vállalkozóknak kibúvó ajtót enged, és a legbuzgóbb hivataloknak a „közügy“ előmozdítására irányzott törekvéseit merőben megbísnítja.

Hogy ezen rendszernek gyökeres átalakítása közlekedésügyiről fogandjai közé tartozik, ezt elhibe tisztelet cikksíró ur, erről tanuskodik már az én kiküldetésem is, és hogy ezen az államra nézve igen kívánatos, a külön mérnöki közeg részéről évek óta sürgetett reformok mostani életbe nem léptek, ez egyedül a megyék között álló szervezésének tulajdonítandó, melylyel a közpítésze i szakma rendezése szoros összefüggésben van.

Czikksíró urnak azon figyelemzetését, miszerint ne csak kocsizsam és nézsek, hanem te intsek a coulisák közé „is“, bár ez az elfelajthetlen emlékt püspök testvérének szellemi tehségeire nézve nem a leghízelgőbb feltevést foglal magában, még is mint jó indulatból ered köszönettel fogadom, mert valóban a nélkül talár zavarba is jöttem volna teendőim iránt.

Legyen szabad azonban felkérnem tisztelt cikksíró urat, miszerint arra nézve, mit a coulisák mögött lát, és a mire eogemet is figyelemzet mondja ki nyíltan, még pedig egyenesen a közlekedésügyiről, hogy az annak rögtöni orvoslása iránt intézkedhessék.

Mert ugy hiszem, cikksíró ur nem tartja azt, hogy mitsem látva, még is „calumniare audacter, samen semper aliquid haeret“ hanem mint jó „magyar polgár“ e tekintetben is teljesítendi hazafiai kötelességét.

Éu is kötelességszerűnek találom kimondani, hová lettek „az utak kavicsolására fordítandott kavicsok díjai“? a többiek közt a nagy-szebeni utra a kolozsvári mérnöki kerületben 1869 dik évben 555 kavicsbalom volt engedményezve, és csak 95 halom lett vállalkozó által kiszállítva, és valószággal felhasználva, kérdés tehát: kinek a zsebében maradt a 460 halom kavics ára?

Felelet: az állami pénztár zacsóiban.

Ezzel nem akarnám ugyan helyeselni az államincstár részére így módon történt megtakarítást, mert viszonyt az is tény, miszerint a kolozsvári m. kir. mérnöki hivatal szivesebben látta volna, ha vállalkozó a 460 halom kavicsot az utra kiállítja, mintsem hogy annak ára az utállapotának rovására az államincstárnak megtakarított; de a kolozsvári hivatal minden törekvése mellett sem volt képes saját intézkedéseinek a fennálló rendszer gyöngéi miatt ez irányban kellő foganaatot szerezni.

A legközelebb e téren remélhető reformok azon kilátást nyújtják, miszerint a kormány részéről egy kellő önállósággal bíró figyelő közeg fog a vidéken nagyobb kerületenkint felállítani, a ki minden (nem csak állami, hanem megyei és városi) középítészeti közegek felett a végrehajtás körül ellenőrködjék, és a ki az utak állapotáért felelőssé tétethessék; — addig is, míg ezen intézmény életbe lép, felkérem a sajtót, sziveskedjék a valósághoz híven és szenvedély nélkül regestrálni

a tapasztalható hiányokat, és azokat a központi kormány s illetőleg a közlekedésügyir tudomására juttatni.

Haynald István
m. kir. főmérnök.

Háromszék, 1870. november 25 én

Tekintetes szerkesztő ur! Mostoha időjárásunk ezer meg ezer bajjal engedé gazdasági teendőink elvégzését. Tavaszgábonáing nagyobb része kárba ment és sarjut mondhatni sehol sem gyűjtöttek. Jövő évre is kevés kilátásunk, mert ősi magvainkat majdnem mindenütt kétszer szántottba hintetük.

Politikai életünket illetőleg kíváncsian nézünk a megyék szervezésének elibe, s különösen a törvényeseknek K. Váshelyt és Sepsi. Szt. Györgyön leendő megosztása iránt annyival is inkább fokozottak reményeink, minthogy Felső Fehérmegyeek geographiai fekvésénél fogva multhatatlannul ide esatolandó részével Három- és Miklóvárszék oly kiterjedést nyerne, hogy ezen nagy terület és népességű megyét egy törvényeszké alá szorítani nemhogy czélzserül lenne, de a törvénykezés paigást és a népre, tekintve perlekedő ösztönét, kiszámíthatlan károkat árasztana.

Államnos jó hatást idézett elő, a magas kormányon azon intézkedése, melylyel a 68 és 69 ik években a hadkötelezettség alul különböző ürtügek alatt kivontak felhívizsgálatát reudeli el, mert itt számos oly hadkötelezett van, ki soha sem álot sorozási bizottmány előtt, s mégis a lajstromban neve után az „untauglich“ vagy ez idő szerint „gyenge“ van istatva.

Akárhány ilyen esetet tudnék elősorolni, de nem lévén czéloom azt, ép ez alkalommal megtenni, csak figyelemzetni akarom jótakaró kormányunkat.

Néplünk is megsokalta már az ilyen eljárást, és felsőbb helyre panaszt is emelt, mindazonáltal még eddig eredménytelenül, mert a honvédelmi miniszteriumhoz felterjesztett irományok tisztességünkhez vissza nem érkeztek, noha — képzelhetni — az eredményt feszült érdekekkel várjuk!! Tömsi.*

Legújabb táviratok.

Tours, decz. 4. (Hivatalos.) A Loire hadsereg előnyomulását pénteken és szombaton az ellenség heves ellenállása folytán félbeszakított. Ugy látszik, az ellenség Pithiviers és Artenay közt jelentékeny haderőt összpontosított. Több összehittközés történt, mely mindkét félre eredménytelen volt, de melyben Soms tábornok megebesült és elfogatott.

A hadseregnek Orleans előtti erős állásába kelle nyomulnia s előnyomulásának folytatását elhalasztania. A Loire-hadsereg feladata meg van ugyan nehezítve, de Loire-hadsereg Ducrot hadseregét támogatja az által, hogy az ellenséges hadtömegeket Orleanshoz köti.

Lyon, decz. 3. Ma egész napon át harc folyt az uton Autun-Arnyuduc között. Chremer tábornok a legerélyesebben üldözi az ellenséget. (Arny le duc Autunhoz északi irányban két mérföldnyire van. E vidéken Werder tábornok 14. hadtestének egyes részei állanak.

Berlin, decz. 5. A mai országgyűlésen Delbrück minister hosszabb beszédében az új alkotmány elfogadását ajánlja. — A baladási párt indítványozza, hogy ez alkotmány a német általános országgyűlés elé terjesztessék. Az államfő megállapítása iránt kérdezte, Delbrück miniszter a bajor király egy levelét olvassa föl, melyben az Vilmost a császári méltósággal kínálja meg. A Versaillesben levő fejedelmek beleegyeztek s a többi fejedelmek s szabad városok beleegyezése váratik.

London, decz. 4. A „Morning Post“ kijelenti, hogy a szerződést aláírt hatalmaknak a confereutian egyet kell érteni egy olyan kérdést sem vetni föl, mely Törökország integritását veszélyeztethetné.

Konstantinápoly, decz. 4. Ignatieff tábornok minden kísérlete a portát egy oldalú alkudozásra birni, eredménytelen maradt, a nagyvezér a szerződést aláírt hatalmaktól nem akar külön eljárást követni.

Flourens, decz. 5. A parlament ma a következő trónbeszéddel nyitott meg: Rómával, mint Olaszország fővárosával beváltottam ígéretemet és megkoronáztam a vállalatot, melyet atyám kezdett meg Olaszország a jövőre nézve egy Francia- Poroszországhoz az utóbbi jótékony szövetség által kapcsolva, a legszigorubb semlegességet kellett hogy tartanunk, a mely kötelességünk is teszi a háboru tűzét nem szítani, miszerint a hadviselő feleknél részrehajlatlan szót emelbesztünk. A közvélemény helyesli azon politikát. A nemzeti jog nevében vonultunk be Rómába, fenntartva az egyház teljes szabadságát és függetlenségét az egyházi hivatal gyakorlatában a katolikus világgal szemben. A kormány székhelyének Rómába áthelyezése a kivánságok és tartományok autonomikus gyetértését kívánja meg. A katonai újraszervezés, nevelés és pénzügyre vonatkozó törvényjavaslatok bejelentvék. A Spanyol testvér nemzet, fiamre bizza sorsának intézését — e megítéltetés boldogit engemet és kívánom, hogy Spanyolország nagy és boldog legyen.

* Beszcs tudósításait mindig köszönettel vesszük, Szerk.

Egy szerb lap a keleti helyzetről.

A belgrádi „Vidovdan“ nov. 27-ki vezércikke az orosz kormány félhivatalos lapja, a „Journal de St. Peterbourg“-nak, a pesti magyar és német lapokban táviratilag jelzett abbeli cikkére válaszol, melyben egyebek között az is mondatott: hogy a keleti keresztények elégedetlensége azonnal megszűnik, mihelyt a fényes portának Oroszországhoz való viszonya barátságos alakot ölt.

„Nem vagyunk ugyan bivatva, hogy arról is hallassuk szavunkat, mily viszonyoknak kellene fennállania a két (a pétervári és stambuli) kabinet között: mindazáltal hallva a félhivatalos lapnak a keleti keresztények népekről irt állítólag érdemleges sorait, el nem mulasztatjuk, hogy az igazság logikájával szent pétervári kollegánknak ne válaszoljunk.

A szerb-polgár népek helyzete valóban nehéz, terhes és abnormis. Állapotunk véstteljes reánk nézve ép úgy, mint a keleti császárságra nézve, mert az összes Keletnek állandóságát és alapját ássa alá. Anyagi, erkölcsi nemzeti és politikai tekintetben mi meg vagyunk csontkítva, megkárosítva, veszélybe döntve — közvetlenül; ennek természetes következménye az összes keleti államok elgyöngült és ingatag állapota, mely nem éhét más élettel, csak a miénkkel, s mely az erőnek egyéb elemeitől al nem lehet hatva, csak azoktól, melyek a bolgár-szerb nemzetnél az éltető képesség termékei. Ezen bajnak, mely első sorban a Keletet, majd az európai egyensúlyt és önállóságot fenyegeti veszélylyel, elejét kell venni, és pedig a legerélyeseb, leggyökereeseb gyógyszerekkel.

Amaz éret politikusok egyike sem fogja azt állítani, hogy ezen gyógyszer a portának az Oroszországhoz avagy más idegen államhoz való viszonya megjobbulásában található fel. Ez képtelenség, alap nélküli állítás, szó értelem, pbrásis-tartalom nélküli volna.

A párisi szerződés Törökországot az európai hangversenybe juttatta, de azért a keleti keresztények helyzete nem javult. Azon recipében tehát, melyet a keleti népeket illetőleg a stambuli kormányuk javát, önmaga sem bíbot.

Ennélfogva tehát mi bátrak leszünk a portának, e tekintetben mindenesetre illetékesebb tabácsot adni, mivel ez ügy minket közvetlenül, csakis egyedül benutunk érdekel.

A porta meggyőződhetett már arról, hogy azon reformok, melyeket eddig inagurált, nem képesek a bajt gyökeresen kiirtani, s a kereszténység, azaz szerb bolgár népek állapotát megjavítani. Tanácsaink ezek: emelkedjék Abdul Azis kormánya helyes álláspontra, vessen véget a közigazgatási visszaéléseknek, a törvénykezésben az igazságosság legyen uralkodóvá, a türetlen adókon könnyítessék, szüntetessék meg a mobamedánok azon kiváltsága, mely szerint egyedül ők uralkodnak, s a keresztények a szolgák, s legfőképp pedig szakítson a hódíók azon szerencsétlen jellegével: „Jaj a legyőzötteknek!“ s látni fogja szultán ő felsége, mily gyorsan szilárdul meg a birodalom, s mily gyorsan tér vissza kebleinkbe az elégedettség, teljesen függetlenül azon viszonytól, melyben kormánya az orosz kabinethez van.

Czikké e sorokkal zárja be: „A keleti érdekek csakis a Keletnek érdekei, s nem közösek semmikép sem az idegen érdekekkel, számításokkal és tervekkel.“

A csatatérről.

Tours, dec. 2. November 30-án kelt párisi levelek részleteket jelentenek a nov. 29-iki harcokról. A choisy i pályafő a francziák által elfoglaltatott. A gernevillersi felszigetet az ellenség állásából kiltzetett, a Marante-sziget és Port angliai a francziák által megszállatott.

Tours, decz. 3. Párisból f. hó 1-én elindult s ide érkezett léghajósok állítják, hogy a francziák csütörtökön este nov. 29. és 30-án elfoglalt állomásokat megtartották. Vinoy tbnk nov. 29 én már igen előre nyomult, de visszatért, mivel Ducrot a Marne kiöntése folytán a folyó átlépését 30 ára halasztotta. 30-án vitta ki Ducrot az ismert előnyöket s igaz, hogy a poroszok Champigny visszafoglalták, de a francziák ismét kezökre kerítették azt. Nem a francziák, de a poroszok kértek fegyvernugvást, hogy halottaikat eltemethessék, mígve 2 óra engedtetett a poroszoknak.

Tours, decz. 3. Egy mai napon kelt miniszteri rendelet a prefetekhez jelenti: A loirei hadereg tegnap folytatta hadi mozdulatait, mi közben újabb ütközetek fordultak elő az egyik vagy másik fél határozott előnye nélkül. Soms tbnk megsebesítve elfogatott, mi a 7. hadtest előhaladását rövid időre megakasztotta. Különbön összes állomásainkat megtartottuk.

Versailles, dec. 2. (Hivatalos.) A párisi ellenséges hadsereg a tegnapi csata után a Marne partján fekvő Brie és Champigny nevű falvakat megszállva tartotta. (Megjegyezhetjük, hogy az első versaillesi távtüregny, mely a csata hírét hozta, — a király a királynéhoz! — azt állította, hogy mire besüütedett, a francziák mindenütt visszaverték.) Ma (pénteken reggel) e falvak csapataink által visszavétték. (Tebát két nappal a

csata után, ha ugyan igaz.) 10 órákor az ellenség ismét tulerővel támadta meg védelmi (!) állásainkat a Szajna és a Marne közt, s ismét 8 órai heves ütközésben a 12. és 2. hadtest csapatai és a württembergiek által visszaverették.

Dresda, dec. 3. (György herceg távirata a szász királyhoz.) Pénteken reggeli 7 és fél órákor a 8. gyalogezred két zászlóalja a Brie-sur-Marne t, s egyidejűleg a württembergiek Champigny megtelepedését elfoglalták. Később az ellenség tetemes erőfeszítést tett; a csata délutáni 3 órákor végződött. Állásainkat (?) megtartottuk, de veszteségünk jelentékeny, főleg a lövészek és a 8. ezrednél. Több száz foglyunk van.

Stuttgart, dec. 3. (Obermoss tábornok a királyhoz.) Malhonné, dec. 3. reggel 6 óra. Tegnap megtámadtuk az ellenség által elfoglalt Champigny-Brie-sur-Marne vonalat; igen tetemes erő állott velük szemben. Részünkről az első württembergi dandár, a 2. ik porosz hadtest s a 24. ik szász hadosztály reggeli 7 órától délutáni 4 óráig folytonosan küzdött. Champigny egy része visszafoglaltott; a villiers-coenilly-i állást megtartottuk. A 2. ik és 3. ik dandár Sney-Villeneuve-Saint-Georges közt foglalt állást, de nem került ütközésbe.

Dresda, dec. 4. (Hivatalos.) A szászok vesztesége nov. 30-án és dec. 2-án 2000 ember. Négy ezredből elesett 15 tiszt, megsebesült 63.

Egy katonai röpirat.

(Vége.)

A csapatokat a röpirat nem kívánja hadkiegészítő kerületekben elhelyeztetni. Elismeri, hogy ennek sok előnye van, de sok hátránya is, és azért ez elvet nem akarja szigorúan keresztül vitetni; annyit azonban megenged, hogy a csapatok a lehetőségekig közel legyenek hadkiegészítő kerületekhez, a nélkül azonban, hogy e miatt a katonai szempontok legyenek kénytelenek szenvedni.

Kiemeli tovább annak szükségét, hogy a csapatok évenként legalább 8 napig hadosztályi gyakorlatokra hívassanak a kisebb csapatokban való gyakorlatokon kívül. Ezt nem a legényiség, de a főbb tisztek miatt is nagyon szükségesnek tartja, hogy ezeknek alkalom legyen teljesen megismerkedni saját csapataikkal. — Ezen kívül a tábornok évenként tanulmány utazásokat kell tennie, különben soha sem lesz képes megfelelni feladatainak.

A tábornoki-csapatok száma szerző szerint felesleges nagy, minálunk annál inkább, hogy annak teendőjét legnagyobb részben a honvédség s a polgárőrség is elvégezheti; ennél fogva e számot tetemesen kisebbiteni kívánja.

A századparancsnokokat a röpirat mind lóval kívánja ellátni, bolott nálunk eddigi háboru esetében is alig felének engedélyeznek lovat. Ez obáját azzal indokolja, hogy századparancsnokok teendője a felállításnál sat. okvetlenül igényli e (200,000 frtra menő) kiadást annál inkább, mivel ez által a századparancsnokok egészsége is kiméltetik, s így a nyugdíjazottak száma csökken.

Az egy éves önkéntesek intézményét igen hasznosnak mondja, de több szigorúságot kíván életheleptetni és kimondatni azt, hogy az egy évi szolgálat alatt a fiatal ember nem folytathatja egyéb tanulmányait.

Igen fontos az altisztekről szóló fejezet. A mai harez- és tanítási módnál mindig nagyobb fontosságot nyer a jó altiszt, s mindig kevesbedik azok száma, kik e tétren a katonaságnál megmaradnak. E baj elyhítésére jobb fizetést, de különösen jobb, tiszteletesebb bánásmódot, s ennél fogva szebb társadalmi és katonai állást öbajt, nekik, a szolgálati idővel nevező nyugdíj-képesség mellett. Ezenkívül öbajtená, hogy az államtól függő hivatalok elnyerésénél első sorban a kiszolgált és használható altisztek vétesenek tekintetbe.

Az unjonezozásnál azt találja szerző, hogy a sorhad és tartaléka kevés unjonezot kívánnak, míg a honvédségnek tulságos sok marad, s ennél fogva az unjonezilletéket nagyobbítani akarja.

Az unjonezozási kora igen helyesen jegyzi meg, hogy a 20 éves fiatal ember még sokkal gyengébb, hogysem a hadviselés fáradaimait egészségségének veszelyoztetése nélkül elviselhetné, s azért a hadkötelezettség kezdetét legalább a 21-ik évre szeretné halasztatni.

Nagy fontosságot tulajdonít a szerző a lövészeirésnek is, és azt szigoru törvény által öbajtaná életheleptetni, Poroszország mintájára.

A fegyverkészletet minálunk elégtelennek találja; továbbá az összes véderőt, honvédséget és sorhadat egyaránt egyenlő (Wörndl-féle) fegyverrel kívánja ellátni, mi különösen a löszerekkel való ellátásnál fontos, mert különböző fegyverek mellett háboruban kénytelen megesebetik, hogy míg az egyik csapat még bőven, tulságosan el van látva tülségyekkel, a másik csapat nem képes egy lövést sem tenni, mert saját készlete elfogyott, a másikat pedig nem használhatja.

A felszerelésre nézve sajnos tapasztalta az osztrák-magyar sereg az utóbbi években, mily nagy hátrány és életveszedelemmel van egybekötve a teljes és bő felszerelés hiánya. Mit használ a szép sereg, ha nem lehet felszerelni? Mit használ 10,000 fegyver, ha nincs hozzá szij és tölténytaska? Ezért okvetlenül el kell látva lennie, hogy minden pillanathban készen álljon.

A béke fenntartásának és a védelmi harez sikerének legjobb, legbatásosabb eszköze a teljes erődítési szervezet — mondja a röpirat, — s ez állítást a legújabb háborúból vett példakkal, továbbá Belgiummal sat. igazolja. Az osztrák-magyar birodalom e tekintetben nagyon hátra van, s legfőbb ideje, hogy a védetlen batárokon felállítandó rendszeres védművekről gondoskodjék, sőt a szerző még Budapestet is nagy elsáncolt táborrá szeretné alakítani. A védművek felállítására szükségelt nagy pénzüsszeget külön pénzümvelet után kellene beszerezni; s kiadást azonban a röpirat igen hasznosnak, sőt okvetlenül szükségesnek és nélkülözhetetlennek tartja.

Végül még a vasutak kiépítését, s különösen a kettős síneket ajánlja a röpirat, a mi — ugymond — nem csak a honvédelem, de az ipar és közlekedés felvirágozását is előmozdítja.

A röpiratot a költség kérdése fejezi be. Az ajánlott reformok összesen 6—7 millió többletet vennének igénybe, ide nem számítva a védművek, felállítására szükséges, és külön pénzümvelet által fedezendő összeget. — E többletet szerző az óriási haszonnal szemben, melyet a birodalom erőssége és biztonsága hajtand, nem sokálja, s békésebb időkben a költséget mindig kevesbithetőnek veszi.

Végül a záróban még néhány általános és rövid öbaját fejezi ki a szerző, s ezek közül megemlítjük azt, hogy a fiatalág már az iskolákban tanítassék a katonai tudományok első elemeire mint pl. Schweiczenban.

UJDONSÁGOK.

* A magyar kir. igazságügyministerium minden hatósághoz következő rendeletet küldött: Miatán a telekkönyvi átalakítási munkálatok haladásáról s jelenlegi állásáról közlekedő áttekintést kíván szerezni, nyolcz nap alatt tüzetes felvilágosító jelentést terjesszen föl e kérdésekre: 1) Ez év october végével hány oly község volt a megye területén, melyben a birtokszabályozás bármely neme már foganatosított ugyan, de a telekkönyveknek ennek folytán szükségessé vált átalakítása még nem történt meg? 2) Hány községben folytak jelenleg a telekkönyvi átalakítási munkálatok?

× Kovács Gyula jutalomjátéka „Antonius és Cleopatra” szépen sikerült. Jutalmazott megjelenésekor valóságos színi nem akaró tapshivirt tört ki, mi közben gyönyörű koszorú és bokréta röpülték elébe. E kiállítás mellán megillető Kovács szorgalmas és nagytehetségű színésznek elvitáztalan érdemeit. Shakspernek s tragediaiájában, mely nem mutat minden árnyat, szinpadí hatása pedig kevés, jutalmazottnak jutott leghálásabb szerep (Antonius). Mint szenvedélyes kéjenc, s mint hadvezér egyaránt erőteljesen alakított s alig volt jelenet, melyben kívánni valót hagyott volna fenn. Többi szereplők jó igyekezetet fejtettek ki. Nem hagyhatjuk említetlenül azon verselményt, melyet sokszorosítva ez alkalomra osztottak szét a színházi közönség közt. Intő például közlünk belőle néhány sort:

„Mennyi lelki festés tün' ki
Régi korban, ily vezérben!...

Megjűtini ily emléket
Példányképpen, dicő érdem;

Ezt teszed te, s játékodban
A halottat földidézed,

És a szellemi tusaiban
Átvarászl földi részed... (!)“

Még egy szépen sikerült előadásról kell megemlékeznünk. Ez „Norma” volt, a mult esztendőben. Az előadás egyáltalán mindenkit kielégített, és Avoní, valamint Geroné köztetszést arattak. Kellemes feladatunknak tartjuk ez alkalommal kiemelni a Serbowski kisasszonyt, ki szinpadunkra ma lépett föl először nagyobb szerepben, mint Adelgisa. A kisasszony szép csengő hangja és oskolájának ez uttal szélesebb tere nyílt, még pedig igen előnyösen. A közönség több versen zajosan megtapsolta a jöreményű művésznőt. (Ezen közlemény lapunk mult számából töltünk nem függő okok miatt maradt ki. Szerk.)

— Ma a helybeli zene conservatoriumnak választmányi gyűlése lesz a lyceumban.

— (Az Eszterházy képtárról.) A nemzet élénk helyesléssel fogadta, midőn a kultuszminister a képviselőház előtt a minap nyilatkozatot tett, mely szerint remélhető, hogy az Eszterházy képtár megvétele iránt a tulajdonosokkal egyezmény jön létre. Az egyezmény már létrejött, és csak a nemzet szentesítésétől függ. Volt azonban még több műtremek, mely a pesti képtár loltárában nem foglaltak, s mely felett a hercegi család szabadon rendelkezett. Zichy Ödön gróf ezek megvétele is figyelmzetté a kormányt, de mint ő a „P. L.”-ban újabbán maga írja, erre többé szükség nincs, mert ezen képek, egy Murillo, egy Zurbaran, egy Mignard, egy Joseph Vernet, egy Romanelli és egy Rembrandt a hercegi család nagylelkűségéből ingyen mennek át a nemzet birókába.

— Honvédségi dolgok. A közöshadügyministerium közlése szerint jövő évi jannár elsejével 22,532 tartalékos tétetik át a honvédségbe, úgy hogy a honvédsereg azokkal együtt, a kik a legközelebbi sorozás alkalmával a honvédségbe soroztatnak, meg fogja közelíteni a kétszáz ezer embert.

— Az erdélyi evang. reformált egyházi főtanácsnak f. évi július 24-én 306. sz. a. kelt jelentése szerint a maros-vásárhelyi jogakadémia megszűnővén, s ezáltal az ottani államvizsgáló bizottságnak további működése feleslegessé válván, a vallás-és közoktatási miniszter ezen bizottságot megszüntette.

— Az enquete bizottság, mely az új honvédelmi szabályzat kidolgozására hivatott egybe, decz. 10-én ül össze. E bizottság tanácskozásaiiban minden kerületből egy tuzs és egy főtiszt fog résztveenni. Valamennyi katonai kerületben az unjon állított tiszti iskolák decz. 5-én veszik kezdetüket és ápril utolján érik végüket. Ezen iskolákban a kövesség kiképezett tisztek és tiszti helyettesek nyernek oktatást. A szabadságot állományba tartozó tisztek is résztvehetnek ezen iskolákban az oktatás ideje alatt tényleges szolgálatban álló tisztek illeteiket élvezik, de ezen illeteket azok nem élvezik, a kik az iskola székhelyén laknak.

— Népszerű távirastán. Minthogy a jelen korban oly helyeséget szinte nem is gondolhatni, mely a táviradai gyors tudósítást családí vagy egyéb érdekes esetekben igénybe nem venné; minthogy továbbá a sürgönyök rendes kezelését vagy késedelmes kézbesítését legtöbb esetben azok kiállítására okozza: majdnem elkerülhetlenül szükséges, hogy minden községben legalább az előjáróság egy oly kézikönyv birtokában legyen, melyben előforduló különböző esetekben a szükséges tájékozást feltehető. Egy ily kézikönyv a m. kir. táviradai ellenőr, nagyajtai Donáth Lajos által „népszerű távirastán” czim alatt Debreczenben kiadandó mű, mely nemcsak a különböző táviratok kiállítási illeteit, a különböző díjazásokat, az utolsó czimzett táviradát postán, küldőnczezel továbbításokat, a távirati pénztalványozás módját stb., de a táviratozás összes rendszabályait, u. m. az egész táviradai gyakorlati kezelést is tartalmazza, melyből ugyszólva a legkönnyebb módon az egész táviratozást nemcsak alaposan megérthetni, de meg is tanulhatni. E 42 ábrával ellátott szakmú jövő január havában okvetlenül ki fog adatni, és megrendelhető a nevezett szerkesztőnél Debreczenben. Ára 1 frt 50 kr. o. é., belti ára magasabbnak leend.

— 1867-ben volt Magyarországnak 300 mf. kész, 131 mf. épülőfélben levő, összesen 431 mf. vasútja: 1868-ban 347 mf. kész, 315 mf. épülőfélben levő, összesen 662 mf. vasútja; 1869-ben 360 mf. kész, 388 mf. megkezdett, összesen 748 mf. vasútja; s végre 1870 oct. 1-én 427 mf. vasút volt a forgalomnak átadva, 400 mf. megkezdett, összesen 827 mf. vasutunk.

(—) A londoni kiállítás magyar biztosa Posner Károly Lajos tudatja, hogy az angol kiállítási bizottságtól nyert távirat szerint, a kiállítás 1871. május 1-én okvetlenül meg fog nyitattni. A jelentkezett kiállítók, valamint a még jelentkezni szándékozó művészek, gyárosok, iparosok, gyapjútermelők és kertészek ennél fogva értesítettek, hogy kiállítandó tárgyaik mulhatlanul 1871 jan. 1-ig a bizottsági helyiségbe (Pest, Erzsébetvár 1. sz. 1. e.) szállítandók. Rendkívüli kitűnőséggel bíró kiállítási tárgyak kivételképpen a január 1-re kitűzött határidőnél később is elfogadhatók, ha kiállítók ebbeli kívánságukat alaposan indokolják és e tekintetben a kiállítási biztossal 1871 január 1-je előtt értekeznek.

— Nevelészetű „Fröbel” czimű szakközönyre hírdetnek előfizetést Szabó Endre és Rill József. A lap megjelenik Pesten 1871. január 1-től kezdve minden hó 15-én nagy 8-rét inyvi tartalommal. Előfizetési ár magyar é német nyelven együtt egy évre 3 frt, félévre 1 frt 50 kr.; valamelyik nyelven külön: egész évre 2 frt, félévre 1 frt o. é. Az előfizetési pénzek dec. 20-ig beküldendők: A „Fröbel” czimű szakközöny kiadóhivatalának, Pesten, Valero utca 1. szám — czim alatt, bérmentve.

(—) Mac-Mahont meglópták. Weissenburgban nov. 22-én fogták el egy német postahivatalnokot. Azza vádolják, hogy Mac-Mahont magánvagyonát, mely Strassburg feladása után postarostante oda küldetett, elcsikasztotta. E vagyon francia állampapirokból állott, 2 millió frank értékben, azonkívül ezüst- és aranyban legalább 100,000 frtból. Az egész vagyon megtalálták a postahivatalnok lakásán elrejtve.

(—) A Kératy seregében, a bretagneiben egy fiatal zászlótartó van, ki a „Times” levelezője szerint 30 milliónyi vagyonnal bír. — Egy postagambokkal terhelt párisi léghajó egész Kopenhágáig szállott, ott fogták fel, egy másikat pedig Strassburgban.

× Az esztergomi bazilikán befejeztettek az építkezési munkálatok, melyek a lefolyt három hó alatt összesen 261,963 forintba kerültek.

— Debreczen városa levéltárában szorgalmasan foly mindazon a város történetére nézve igen fontos okmányok másolása, melyek a jegyzőkönyvekben évről évre mindig olvashatatlannabbakká lesznek, s néhány év mulva csakugyan már egészen elmosódnak. Az ezzel megbizottak most az 1607. év körül járnak.

— Sz. 467. öm. 1870. Nme Felső-Fehérvme gyke képviselő bizottsmányának az évi deczember 15-én délelőtti 10 órákor Erzsébetvárosban megnyitandó évnegyedes rendes gyűlésére s a megelőző napon d. u. 4 órákor tartandó előleges érte-

kezletre van szerezmany tagjait tisztelőgyai leeznek: 1.

menet...

gi jelentések.

tése; felső... rendelet

felolvasása, illetőleg tárgyan.

zottságos jelentései. 4. Minden a megyei képviselő

bizottmány hatáskörébe tartozó kérelmek, panaszok

és indítványok ellátása. Kelt Erzsébetvárosban no-

vember 27-ik napján 1870. Nemes Felső-Fehér-

megye főispánja: Ugron Lázár.

— Egy ut minap testvérének következő

chronosticont küldte:

geLLos DeVICIt feLIX gerManos

beLLIs=1870,

s kiról azt mondók annak közlésekor, hogy mit-

sem öbajt inkább, mint hogy megfordítva a fran-

cziaák győzelmére irhasson évrveset, most csak-

ugyan következő chronosticont küldötte öcsésének:

gerManos feLIX DeVICIt gaLLIs

beLLIs=1870.

vagy:

gaLLICA gerManos respVbLICA fuDIt

IoIqVos=1870

A „Haza” magyar életbiztosító bank 1870 no-

vember havi működésének eredménye: benyújtott

583 darab bevallás 533,572 frt tükére, függőben mar-

adt a mult hónaphól 705,934 frt össze 1.239,506

Ebből kiállítatott 528 darab 450,582 frt tükere; füg-

gőben maradt 653,694, elutasítatott 135,240, össze

sen 1.239,506. A bank működésének kezdete óta t.

i. 1867 szeptember, 1870 november hó végeig az

összes benyújtott bevallások összege 33.679,829 frt.

— Lokivitel Oroszországba. Újabb időben Ma-

gyarországban és Erdélyben nagyobb lóvásárlások

történtek, s pedig, mint később kitűnt, orosz ágen-

sek számláira. Ennek folytán a kormány, bir szerint,

szigorubb utasításokat küldött a hatóságokhoz, s

egyuttal meghagyta a vasuti igazgatóságoknak, hogy

nagyobb lószállítmányok előfordulása esetében erről

a kormányt különösen értesítse.

× Pfüring mellett a Dunánál — mint a „Re-

gensb. Ausz.” írja — tetemes kincslet letek; először

mezei munka közben találtak néhány római pénz-

darabot, mi figyelmet ébresztvén tovább ástak, míg

egy kő alatt mintegy 23,000 db. ily római pénzre

bukkantak, melyek különös érzékenységből vérék

s Hadrian, Marcus Antonius és Commodus császár-

rok idejéből valók, felírataik könnyen olvashatók,

s a rajtok levő fejek tisztán és szépen munkálvák.

(—) Az érenyt (platina), mint tudva van, eddig

a földnek csak kevés helyében lehetett találni s e

tekintetben az éreny valóban igen különös fém.

Annál érdekesebb tehát azon tudósítás, melylyel

Poggendorff „Annalen der Physik und Chemie” czimű

folyóiratában (1870 Nro. 6.) lep meg bennünket:

mely szerint azon arany között, melyet a mult 1870-

ik év nyarán meglehetősen mennyiségben, sokszor

megleppő nagy darabokban éjszaki Laplandban az

Ivolo folyó melletti homokban találtak, éreny is

fordult elő.

(—) A Holyok száma ismét kettővel szaporod-

ott. Peters Clintonban aug. 14-én felfedezte a

111-diket. és szept. 19-én a 112-diket. Ugyancsak

ő az előbbinek (tekintettel az Európában uralkodó

zavarokra) Ate, az utóbbinak pedig Ifigenia nevet

adott.

× Hogyan kell kiverni a kártyadűb ördögét?

Recipe kártyás fiad mellé három szál kitanult érez-

korhelyt, adj a lezöke kártyát s hagy meg ne-

kik, hogy reggel korán költsék fel a füt s rögtön

üljenek kártyához s kártyázzanak folyvást még ebéd

közben is későn estig, és folytasd ezen kurát két

álló hétig, pihenést nem engedvén: meglásd hogy

veszni indult fiad kigyógyul a játékszenvedélyből s

akkor lesz rószul ha kártyát lát. Így tön egy gaz-

dag földbirtokos, kinek fia Pozsonyban volt vég-

zendő a jogot, azonban a pandecták helyett örökké

a „bibliát” forgatta (Biblia t. i. diák műszava a kár-

tyának.) A kura használt, a fin undorral gondol a

kártyára s eminensül tette le a censurát.

* Mándokon e napokban két atyafi tivornyá-

zott a korcsmában. A bor leve rávitte a beszél-

getést az aszonyokra is. „Eladnám én az anyju-

komat szivesen — mond az egyik — csak akadna

bolond, a ki megveszi.” „Itt vagyok én, la” — felel

a másik. Megalkudtak, felcsaptak, a vevő ki is fi-

zette az asszony árát, s még azon helyen meg is

itták a pénzt közösen. Másnap felébred az eladó,

eszébe jut a tegnapi nap, látja a szép kis menyecskét,

kit tegnap eladott, elbúsult magát, nem hitte, hogy

tuléli a szégyent, elővett egy kötelet s felakasz-

totta magát.

(—) Kimutatása a magyar keleti vasut iz-

leti bevételeinek, nagyváradi kolozsvári részvonal,

20 mértföld. 1870 sept. 7-től okt. 30-ig utasok

száma 22,814, novemberben 17,307, összesen 40,121.

Podgyász, gyors- és teherárak: sept. 7-től október

30-ig 204,273 vámmázsa, novemberben 141,762

v.-m., összesen 346,035 vámmázsa. Bevételek:

Személyekért sept. 7-től okt. 30-ig 38,022 frt, 6

kr, novemberben 21,491 frt 97 kr, összesen 59,514

frt 3 kr. Podgyász- és gyors szállítmányokért: sept.

7-től okt. 30-ig 3086 frt 68 kr, novemberben 2114

frt 18 kr, összesen 5200 frt 86 kr. Teherárakért:

sept. 7-től okt. 30-ig 55,338 frt 11 kr, novemberben

31,301 frt 88 kr, összesen 86,639 frt 99 kr.

Pesten, decz. 5. 1870. A főigazgatóság.

eo. 1-én

Elegybúza

pa — frt — kr. 24

40 kr. Törökbuza 4 frt 38 kr. Pityóka 1 frt 30

Marhabús fontja belváros 19, külvárosban 19 kr.

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

A közönség köréből. *)

yméltóságú gróf. királyi Biztos ur!

A büntető perrendtartás 72. d. § sa által jog folytán bator vagyok ezen névtelen feljóságot tenni.

Vádolom a nyilvánosság terén a székelv udvarhely városi kapitányi hivatalát.

Vádolom azért, mert mindennemű utozai renddel, csúzt, köszvényt, sárgaságot gyógyít. — 72,000 elismerés gyógyításokról, melyek minden gyógyszerrel daczoltak, áll rendelkezésre, melyekből kivánatra kivánatok ingyen szolgáltak. Táplálóból a húsnál, s ugy felmőttek mint gyermekek-nél 50-szer megtakarítja a gyógyszerek árát.

Gyógy. sz. 68.471. Prunetto (Mondovi mellett) 1869 október 26-án.

Uram! Biztosíthatom önt, hogy a mióta a csodateljes Revalesciére du Barry-t használom, az az 2 év óta, aggkorom nehezségeit nem érzem többé, sem 84 éveim súlyát. Lábam ismét egyenesek; szemem oly jók, hogy nincs szűkségem

szemülvégre; gyomrom erős, mint 30 éves koromban. Szóval megfiatalodottam érzem magam; hit-szónokok, gyónást hallgatók, betegeket látogatók, meglehetősen hosszú utakat teszek gyalog, értelem tisztia, emlékem tüde. Kérem önt, tegye e nyilatkozatot közzé, a hol s a mint akarja, önnek közeles szolgálja

Castelli Péter abbé bach.theol. és prunettói plébános, mondovi kerület. Sterner J. L. népiszkolai tanító.

1/2 fontos bádog szelenczékben 1 frt 50. 1 d. 2 frt 50 kr. 2 d. 4 frt 50 kr. 5 d. 10 frt —.

miért? okát nem kutatom. Mondják ugyan, hogy a komám uraimiktól jövőben is szűkeg van „vótumra.”

Kérek Nagyméltóságodnak rendszeretétől erélyes fellépést; kérek ez ügy iránt vizsgálatot.

Mint hogy pedig az itteni városi tanács természetesen érdekelt fél; kérem ez ügynek kivizsgálására Udvarhelyszék tisztességét delegálni.

Sz. Udvarhelyt, 1870. nov. 30.án. Névtelen.

Beküldetett.

A delicat Revalesciére du Barry minden betegséget gyógyít, mely a gyógyszernek ellentállt, u. m. gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, takonyhártya-, lélegzés-, húgyhólyag- és vesebajokat, gumót, aszkórt, mellszorulást, hurutot, emésztéshiányt, dugulást, hasfolyást, álmatlanságot, gyengeséget, aranyért, vízkórt, hideglázt, szédülést, vértolulást, fülzugást, émelygést és hányást még a terhesség alatt is, hüfyzest, búskomorságot, sor-

*) Az e rovathan megjelölt cikkekért csak a sajtó-hatósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

Revalesciére csokoládé táblákban: 12 csészére 1 frt 50 kr. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. list alakban 12 csé. ft 501. 24 csé. 2 frt 50 kr. 48 csé. 4 frt 50 kr. 120 csé. 10 frt — kr.

Kapható Barry du Barry és társa által Bécsben, Goldschmidgasse 8. Pesten Törökútnál, Kolozsvárt Kronstädter József urnál kül-monostorutca 134 szám, bel-monostorutca 175 sz. és főtér 2 szám a zálogintézetnél. Továbbá: Binder K. úr gyógytárában bel-monostorutca a Redoute során, és mindenütt postai utánvét mellett.

HIVATALOS.

9956. (571) (1-3)

Hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. bányaigazgatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a borgói bincstári uradalom italmérsi jog u. m. Borgó-Prund, Borgó-Bisztricza, Borgó-Tiba, Borgó-Soszeny, Borgó-Rusz, Borgó-Morosiény, Borgó-Szuszeny és Borgó-Mielosény községekben 1871 év január 1-től kezdve hat évre nyilvános árverés útján folyó 1870 év december 31-én délelőtti 10 órakor a beszerzei m. kir. adóhivatal irodájában, a tőbbit ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

Ezen árverési tárgyaláshoz mindenké járulhat a ki a polgári törvények szerint bérleti üzletre alkalmas, a megállított biztosítékot letenni képes, és magát ez iránt t. i. feddhetlensége és tehetősége felett az illetékes hatóságtól kiállítandó bizonyítványal igazolja.

Felhivatlak tehát bérteni kívánók, hogy a kikiáltási árnak (12,750 frt o. é.) tíz százalékát képező bánatpénzt az árverési bizottságnak a tárgyalás előtt adják bé, az árverési és haszonbéri feltételek ezen bánya igazgatóság és a beszerzei m. kir. adóhivatal irodájában a rendes hivatali órák alatt megtekinthetők.

A m. kir. bányaigazgatóságtól. Kolozsvárt, 1870, december 3-kán.

Sz. 3486. 1870. (569) (2-3)

Hirdetmény.

Tordamegye Tisztsége közhírré teszi, miszerint 1869 december hó 13-án tartott képviselő bizottmányának 19 számú határozata folytán, M. Ludason a Maros folyamán keresztült az ugyan ottani vasút állomástoz vezető hid felépítése vállalkozónak fog kiadni, oly formán hogy az építő javadalmazás bizonyos évek folytán át és pedig az 1858-ik évi aug. hó 15-én kelt cs. ny. p értelmében, mint harmad az az legnagyobb osztályu, legmagosabb vámfizetéssel javadalmaztassék.

A hid terv és költségvetése Tordán az alispáni irodában bármikor a hiv. órákban megtekinthető. — Megjegyeztetik végül, hogy ezen hid a Mezőség legnagyobb részét fogja kapcsolatba hozni a m. indasi: vasuti állomással, s forgalma a M. Ludas Beszerzei építés alatt álló országos utvonat által évről évre emelkedik.

Vállalkozni kívánók, ajánlataikra nézt deeb. 2-án kezdve bármikor érkezhettek a megye főispánjával vagy helyettesével Tordán megye lakhelyén egyszerűsimd írott ajánlatok is elfogadhatnak 1871-ik évi Január 10-ig.

Torda 1870 november 30-án.

9926. (562) (3-3)

Hirdetmény.

Dézsaknáról Kolozsvárra 70 ezer mázsasó, és a körülményekhez képest talán még nagyobb mennyiség is lévén akkép elszállítandó, hogy a só a Dézsaknai mérlegről átvétsék, Kolozsvárra fuvaroztassék, és itten a vaspályára, a fuvarlevélben megnevezett sóhivatal számára, a mérlegen tovaszállítás végett átadassék; — felhivatlak a vállalkozni szándékozók, hogy szabályszerű bélyeggel, és 500 f. bánatpénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat a fuvarbérre és sópadékra nézve, f. év decemberhó 15-ik napjáig, délelőtti 10 óráig, az itteni m. k. bányaigazgatóságnál nyujtsák bé, melyek kiadó hivatalnál a szerződési feltételek megtekinthetők.

A m. kir. bányaigazgatóságtól. Kolozsvárt, 1870. november 30-án.

9926. (561) (3-3)

Hirdetmény.

Tordaanáról Nagyváradra 5.000 mázsa só a vasúton szándékolatván elszállítani, felhivatlak mindazok, a kik ezen sószállítást, a legrövidebb idő alatt foganatosítani, és fuvarbér fejében mászánként kevesebbet mint 62 krt igényelni szándékoznak, ebbeli zárt ajánlataikat, melyeknek szabályszerű bélyeggel, és 200 forint bánatpénzzel kell ellátva lenniök, és melyekben a sószállítási idő tartama, a fuvardíj Tordáról az ottani mázsáról Nagyváradig az ottani sóhivatali mázsára, valamint a sópadék is tisztán kiirandó, f. évi. december hó 15-dik napjáig, délelőtti 10 óráig, a helybeli m. k. bányaigazgatóságnál, melynél a szerződési feltételei is megtekinthetők, nyujtsák át.

A m. kir. bányaigazgatóságtól. Kolozsvárt, 1870 november 30-án.

HIVATALOS.

Nyavalyatörésben (Fallsucht) szenvedőket level általi uton gyógyít a nehezékor valódi orvosa Dr. Killisch O. Berlinben, jelenleg Louisenstrasse N. 45. Eddigél 100-nál több nyavalyatörést gyógyított meg. (97) 8/12 (87-156)

(563) (3-12)

Boér Sándor varrógép raktárában Kolozsvárt, bel-monostorutca 190 sz. alatt,

varrógépek,

karácsoni- vagy ujévi ajándécul 10 forintos havi részletfizetés mellett, vagy esetlegesen ingyen.

Van szerencsém köztudomásra adni, hogy a velem összeköttetésben levő külföldi gyárakkal oly egyszerűre léptem, mely szerint azok kötelezve vannak, karácsoni- és ujévi ajándécul vásárlandó varrógépeket, készvárosok, havi 10 forintos részletfizetés mellett, és még is leszállított árban általam kiszolgáltatni, ha e kedvezményt, egyszerre és e ezéla készeit gyűjtőveken alkírtott 10 vevő veszi igényt.

E mellett az említett gyárak kötelezék a varrógépek terjesztésében buzgólkodó aláíró gyűjtők részére, minden 10 darab gép után, 1 darab ingyen géppel kedveskedni, mely a t. gyűjtők között, gyűjtésük arányához mérten, vagy természetben vagy értékben fog kiosztani, úgy hogy a ki csak 2 elfogadható aláírót gyűjt, annak az ingyen géphez szerzett aránylagos igénye ki fog elégíteni.

Sziveskedjenek tehát a részletfizetés igénybe venni akarók, vagy az ilyenek gyűjtésére közreműködni szándékozók, a varrógépek árai, a jait megismerése, esetlegesen a gyűjtőveket átvétele végett személyesen vagy levél által raktáromban mielőbb jelentkezni.

BOÉR SANDOR, varrógép-raktáros, belmonostorutca 190 sz. alatt

(670) Alólrtnak van szerencsém tiszteletteljesen tudatni a nagyérdemű közönséggel, hogy lakásomat f. é. Szt. Mihály napján a Heller háztól a báró Szeutkeresztii féle háznak az udvaron hátul levő emeletébe tettem át (Kolozsvárt, Fötér, 7 sz. felmenet az udvarról balra). Midőn ezt a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, s irántam idáig tanusított nagybecsű bizalma- és pártfogásáért hálás köszönetemet nyilvánítani szerencsés vagyok: batorkodom ezutánra is becses kegyébe és pártfogásába ajánlani ujjolag és duásban béndezett női-pipere divat-termemet.

Költséget és fáradságot nem kimélve, igyekeztem üzletemet Bécsből a napokban hozott, választékos izlésű és divatos női-pipere divatcikkekkel, mint: capiszonok, fejékek és fejkötőkkel kalapokkal, francia gyártásu szalagok, virágok- és tollakkal ellátni s a külföld-nagy városok divattermeinek mintájára rendezni be.

Miután izletes, kész munkákkal bővön vagyok ellátva, bármely tömeges megrendelést nemcsak a legpontosabban és kívánság szerint teljesíthetek, hanemegyszer-mind a lehető legjutányosabban is, sőt csaknem gyári áron. — Vidéki megrendeléseket új cikkekre, vagy régiék kiigazítására, posta utánvét mellett örömmel vállallok el, azoknak is pontos és jutányos teljesítést ígervén.

Azon kegyes és szívelyes pártfogás, mely üzletemet idáig is fentartotta, bator vagyok ismételtén ezutánra is a legösztöndebb tisztelettel, bizalomteljesen kérní. Kolozsvárt, october 22 én, 1870.

PAPP ÁGNES, divatárusnö.

New-Yorki Wheler & Wilson és Howe Mannfg társak amerikai varrógépek

Teutsch J. B-nél Segesvárt

eredeti gyári áron árul, pontos szolgálat biztosítása mellett.

Az 1867-diki párisi világtárlat n 82 versenyző gyár közt Wheler és Wilson urak nyerték az egyetlen arany-érmét.

Ezen kintintés tényleges tanúságot tesz ezen varrógépek még eddig felül nem mult jelességéről, s minden további dicséret feleslegessé tesz.

Legujabb ármérséklet: egy gépnél 15 frtól 20 frtig o. é. VIDEKI megrendelések, tekintettel a szállításra és pakolásra, költség nélkül szállítatnak helyre a raktár által

TEUTSCH J. B-nél Segesvárt.

Kolozsvártt Stein J. Pesten Mach és Stein könyvkereskedésében kapható:

CSEMEGÉK.

kisebb gyermekek számára; melyekkel családok, kiseddóvók- és elemi tanítóknak kedveskedik GÁSPÁR JÁNOS tanfelügyelő.

Harmad javított, 9 beszély- és 170 vers- csemegével bővített ket-tős kiadás; névszerint

egyik íróvelinre nyomott diszkiadás 2 gyönyörű szinezett, 2 könyomásu és 23 fametszésű képpel.

20 1/2 nyolczadrét iv, diszes borítéku keménykötésben 2 frt 60 kr. másik szép fehér papíru népies, iskolai kiadás, 2 fekete könyomásu képpel.

20 nyolczadrét iv, csinos borítéku kemény kötésben csak 1 forint.

Midőn a „Magyar- olvasókönyv”-éről hazaszerte dicséretesen ismeretes t. szerzőnek fennevezett, s utóbbi tökélytelenebb kiadásukban is mind az ítéset, mind a szülők és tanítók, mind a kedves kiseddek részéről oly meleg részvétellel fogadott kedvencz művet, egyszersmind az Olvasókönyv előcsarnokát, megifjodott s egyharmadrészen bővített, illetőleg számos gyönyörű képpel illusztrált alakban újra világ elé bocsátjuk: elégnek véljük csak röviden érinteni a t. szerző vezérelveit s könyvünk gazdag tartalmát. — Szerző lélektanig igazságnak tarja, hogy csak az ragadja meg a gyermek szellemét, mi saját kedélyes világából van merítve, érzelhetőleg és derűlten előadva; mi magában is érdekel bir, és egyszersmind e felnőtteknek is kedves olvasmány. Mert nagy tévedés ám azt hinni, hogy a mi a felnőtteknek unalmas, éldelhetlen (mint sok gyermek beszély és verselés) az a kiseddek költőies kedélyének éppen jó !! A gyermeknek mindenben csak a legjobb a jó.

Ezen elvek világánál tanulmányozó szerző a hazai és külföldi gyermek irodalom termékeit s a magyar nép ajkán forgó gyermek mesék-, dajkarimeket, játékok- és dalokat. És ezeknek gyönyeiből s ezeknek szellemében dolgozva néhány szakértő barátja közremunkálásával, nyujt jelen gazdagon megbővített kiadásukban 91 beszélycsemegét, megannyi kedélyes gyermekjátékot, a 476 verscsemegét. Ez utóbbiak közt van 40 dajkarim, tréfa enyelgés; 23 öben és térden tartott kiseddek játékrime; 20 altató és bölcsődal; 43 állat és egyéb természéti tárgy; 37 hangnánzás; 44 vegye gyermekdal; 79; játék és játékrim; 19 évszaki dal és festés; 33 mese és rege; 49 beszéd- és emlékgyakorlat; 35 vallásos hang és ima; 53 talány és talalós kérdés.

A gyermekszoba, a családi tűzhely, a kiseddóvó és az elemi s néptanodák kezdő osztályai a maga nemében egyetlen — s a népies kiadásnak lehető csakély árszabása mellett a szegényebb sorsuak által is megszerezhető — kuttórást találnak itt, melyből árthatlan kiseddeiknek a csecsemőkoron kezdve, egész két éves korukig, a legegészkéesebb kedélyes és magyar táplálékot meríthetik, s valamenynyit oly modorban, a mint éppen elbeszélni kell. Kolozsvárt, dec. 1870.

Stein János kiadó.

„HAZA” életbiztosítóbanc kolozsvári képviselőségét Choriny Henrik úrtól áttettük CSIKY IMRE kereskedő urhoz, miről az illető feleket tudatva, felkérjük nyugtáik beváltására nálla jelentkezni.

A „Haza” életbiztosítóbanc vezérigynöksége Pesten.

567 (3-6)

Végeladás!

Karácsoni és ujévi ajándékok.

- 1 téli ruha . . . . . 1 frt 50
- 1 " kendő . . . . . 2 " 80
- 1 " felöltő . . . . . 2 " 50.
- 1 " paletot . . . . . 8 " —
- 1 vég 30 rőtös háziváson 7 " —
- 1 tuczet finom törülkőző . 4 " —
- 1 " " len asztalkendő 4 " 50
- 1 " " len zsebkendő 2 " —

Vászon-, divat- és felszerelő-raktár Bécs, Mariahilferstrasse 76. Balasiewicz C. W.

(552) (3-3) Eladó gyógyszer-tár. Szászvárosban a főtéren levő gyökeres gyógyszer-táram, a hozzátartozó házzal, kerttel sat. szabad kézből, igen előnyös feltételek mellett, eladó. Levélbeli megkereséseket tessék egyenesen hozzám intézni.

Szászváros, nov. 20. 1870.

Spech Gusztáv, gyógyszerész.

(23-24) Weinkopf Benedek építmény-asztalos-üzlete

Bécsben, Landstrasse Neulinggasse 4 sz. ajánlja magát mindennemű építmény-iroda- és bolt-felszerelésre aránylagos legolcsóbb árak mellett. Megrendelések mindig elfogadhatnak, s a legpontosabban teljesíttetnek.

(553) (7-8) Szerencsekíséret! December 21-kén az államtól biztosított hamburgi lotteria 1. osztályu buzása; bérmentes megrendelésekre eredeti sorsjegyeket (nem ígervé-nyeket) küldök, és pedig egy egészét a 3 frt 50 kr., egy felet a 1 frt 75 kr., egy negyedét a 87 1/2 kr.

Főnyeremények: 250,000, 160,000, 100,000, 50,000, sat. márka. — Hivatalos játéktérvek ingyen; nyárca-neménylajstromok, nyereményösszegek pontosan megküldetnek. Wolff Louis, bankár-Hamburgban.